№ 203 Նոյեմբերի 2 Երեքշաբթի

1882

Նոյեմբերի 2 Երեքշաբթի № 203

ՏԱՍՆՄԷԿԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կէս տարվանը 6 րուբլ:
Առանձին համարները 5 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի
«Тифлисъ» Редакція «Мшакъ»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԹԻՖԼԻՍԻ Քաղաքային վարչութիւնը սորանով յայտնում է ընդհանուր գիտութեանը, որ Նոյեմբերի 7-ին, ներկայ 1882 թւին, Դումայի դահլիճում, առաւօտեան 10 ժամին, կատարվելու են առաջին կարգի ձայնաւորների ընտրութիւնները առաջիկայ 1883—1886 քառամեակի համար:

2—3

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Երեւանից: Նամակ Վերին-Ագուլիսից: Ներքին լուրեր:—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Իտալիա: Նամակ Պարսկաստանից: — ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ: — ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Ձեռագործի դասատուութիւնը մեր ուսումնարանների մէջ:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԵՐԵՒԱՆԻՑ

Երեւան, 25 հոկտեմբերի

Երէկ, ամսիս 24-ի ժամի 10-ին, տեղական լրագրում տպված յայտարարութեան համաձայն՝ կայացաւ տեղիս Գայիանեան օր. դպրոցի դահլիճում ժողով Կովկասի հայոց «Բարեգործական ընկերութեան» մի ճիւղն էս Երեւանում կազմակերպելու համար: Սրա մասին կարճառօտ կերպով տեղեկութիւն տալուց յետոյ, սրբ. Գէորգ եպիսկոպոս Սուրէնեանցը հրաւիրեց ժողովին անդամ գրվել և ապա սկսել քուէարկութիւն տեղական վարչութեան անդամների համար: Նախ քան անդամ գրվելը, մի քանիսը ցանկութիւն յայտնեցին սկսել վիճաբանութիւն այն բանի մասին, թէ Երեւանի համար աւելի լաւ չէ՞ր լինի արդեօք կազմել մի այլ առանձին՝ անկախ ընկերութիւն, քան թէ համարվել ճիւղ «Կովկասի հ. Բարեգործական ընկերութեան»: Թէև ժողովի նպատակը պարզ էր և ուրիշ կողմնակի հարցեր արծարծելու տեղիք չը կար, բայց այնուամենայնիւ մի քանի պատճառներով յարգվեց այդ ցանկութիւնը և սկսեցին վիճաբանութիւնները: Պարոն Վասիլ Եղիազարեանցը կարծում է, որ Երեւանում տեղական վարչութիւն կազմելով, մենք անկարող կը լինենք բաւականութիւն տալ տեղական հարկաւոր պիտոյքներին, որոնց մասին հէնց այժմ հարկաւոր է հոգալ. անկարող կը լինենք այն պատճառով, որ «Կովկասի Բարեգործական ընկերութիւնից» տեղական վարչութիւններին տուած հրահանգի համաձայն մեր փողերը մեր անօրէնութեանը չեն յանձնված և մեր նախահաշիւը ենթարկվում է Թիֆլիսի կենտրոնական խորհրդի քննութեանը: Այնուամենայնիւ նա հակառակում չէ Երեւանում ընկերութեան ճիւղ բանալուն, միայն առաջարկում է ցանկութիւն յայտնել հասարակութեան կողմից, որ «Կովկասի Բարեգործ. ընկերութիւնը» մի քանի փոփոխութիւնների ենթարկի իր կանոնադրութիւնը: Հակառակ դիպուածում նա աւելի օգտաւէտ է համարում ունենալ Երեւանում անկախ ընկերութիւն: Պ. Ռ. Ջալալեանցը հակառակելով պ. Վաս. Եղիազարեանցի յայտնած կարծիքներին, ասեց, որ ամենևին չը պէտք է երկիւղ կրել, թէ «Կովկասի Բարեգ. ընկերութեան» խորհուրդը իրաւունք չի տայ մեզ գործադրել մեր փողերն այնպէս, ինչպէս մենք յարմար և օգտաւէտ կը համարենք: Այդ կասկածանքը կարող է փարատվել, երբ մանաւանդ ի նկատի ունենանք այն հանգամանքը, որ լրագրներում յայտնվեց թէ տեղական վարչութիւնները կարող են իրանց փողերը գործադրել իրանց պիտոյքի վրա: Խօսելով առանձին ընկերութեան կազմելու դէմ, պ. Ջալալեանցը իբրաւացի կերպով նկատեց, որ Երեւանում չէ կարելի այնքան գումար ձեռք բերել, որ ընկերութիւնը նրանով կարողանայ մի գործի ձեռնարկել: Վիճաբանութիւնները ունեցան այն հետևանքը, որ որոշվեցաւ ցանկութիւն յայտնել Թիֆլիսի Բարեգ. ընկերութեան խորհրդին մտցնել մի քանի փոփոխութիւններ իր կանոնադրութեան մէջ ո՛չ թէ ստորագրված անդամների կողմից, այլ քաղաքի ամբողջ հայ հասարակութեան անունով: Թէ ինչ յօդուածներ կարօտ են փոփոխութեան, այդ կիմացվի երբ տեղական վարչութիւնը կազմակերպված կը լինի: Առ այժմ ներկայ ժողովում, միաձայն հաւանութեամբ ընտրվեցաւ տեղական վարչութեան ընդհանուր խորհրդի նախագահ՝ տեղւոյս առաջնորդ սրբ. Գէորգ եպիսկ. Սուրէնեանցը. իսկ նրան քարտուղար ձայների առաւելութեամբ՝ պ. Սարգ. Բէգ-Նազարեանցը, որ չը գիտեմ ինչու համար «չ է մ ո ւ զ ո ւ մ» էր անում: Վարչութեան անդամների ընտրութիւնը յետաձգվեցաւ ամսիս 28-ին, հինգշաբթի օրը: Կաշխատեմ խօսել այդ ընտրութիւնների մասին:

Յովհաննէս—Հէթում

ՆԱՄԱԿ ՎԵՐԻՆ ԱԳՈՒԼԻՍԻՑ

Հոկտեմբերի 23-ին

Ամսոյս 21-ին, հինգշաբթի օրը, ս. պատարագից յետոյ կատարվեցաւ մեր Հայկանուշեան օրիորդաց ուսումնարանի XVI-դ տարեդարձը: Օրիորդաց ուսումնարանի դահլիճը, որ զարդարված էր ուռենիներով և ծաղիկներով, պարունակում էր իր մէջ բաւականին բազմութիւն երկու սեռից էս: Աշակերտուհիք և աշակերտները խումբ խումբ կանգնած երգում էին ազգային, երբեմն շատ բարձր իրանց կարողութիւնից երգեր: Կարդացին ճառեր հոգաբարձու պ. Ս. Ն-ը. տէրկին Ռախայէլեանը. պ. Յ. Փալանթարեանը և ուսումնական մասի վերաբերեալ մի քանի նիւթերի մասին խօսեց Յ. Մէքայէլեանը: Խօսենք փոքր ինչ պ. Ն-ի ճառի մասին: Նա մի ամբողջ թերթ բաներ է գրել միմիայն նրա համար, որ ժողովրդին իբր թէ հասկացնէ՝ թէ ուսումը և գիտութիւնը շատ օգտաւէտ բաներ են... Կարծես ագուլեցին նոր պէտք է հասկանայ ուսման նշանակութիւնը: Ի վերջոյ պարոնը յայտնեց թէ լրագրութեանց, թէ դասախօսութեան և թէ մասնաւոր խօսակցութեան մէջ արծարծված այն հին միտքը՝ թէ մատաղ մանուկներին օտար երկիրներում դաստիարակելը վնասում է նրանց և վերջացրեց իր խօսքերը ասելով՝ այն փողերը, որ մենք գործ ենք դնում օտար երկիրներում մեր որդկերանց դաստիարակութեան վրա, եթէ այստեղ գործադրենք, աւելի օգուտ կը ստանանք: Այս էս շատ հին երգ է: Բայց միթէ ագուլեցին երբ և իցէ խնայել է իր ջանքը թէ նիւթապէս և թէ բարոյապէս օգնելու մեր դպրոցներին. ո՛չ երբէք: Նա օգնել է և միշտ էլ կօգնի: Եթէ մի քանի պարոններ էլ հրաժարվում են իրանց զոհաբերութիւնից, դրա պատճառը ես միմիայն գտնում եմ հոգաբարձութեան գործունէութեան և ուսումնարանում պատահած վերջին սկանդալների մէջ... Եւ յիրաւի ինչ սրտով բարերարը փող վճարէ, քանի որ տեսնում է իր փողերի ապարդիւն գործադրութիւնը.. ինչ հարկ կար, օրինակի համար, չինել բազարին կից շինութիւնը, քանի որ նրա նման շատ շինութիւններ առանց մի կոպէկ արդիւնք բերելու ընկած են... Ինչ սրտով բարերարը փող վճարէ, քանի որ իր ընտրած հոգաբարձութիւնը կօնտրօլի տակ մտնել չէ կամենում, ամեն ինչ անում է ինքնագլուխ, առանց երեսփոխանական ժողովի խորհրդի. Թող ներուի ինձ հարցնել՝ քանի՞ անգամ է ներկայ հոգաբարձութիւնը իր 18 ամեայ գործունէութեան օրով երեսփոխանական ժողով կազմել և որքա՞ն պարտաւոր էր կազմել... Եւ վերջապէս ինչ սրտով բարերարը փող վճարէ քանի, որ ուսումնարանի սրբավայրը դարձրել են մի փողոց, ուր ուսուցիչները արձակ-համարձակ, այն էս աշակերտների ներկայութեամբ յանդգնում են միմեանց հայհոյել, փողոցային բառեր արտասանել և զրանով ապականել մատաղ սերնդի նուրբ լսելիքը... բայց այսքանն էլ, կարծեմ, բաւական է:

Հանդիսի վերջում հոգաբարձութիւնը կարդաց ուսումնարանի համառօտ հաշիւը. իմացվեցաւ թէ ուսումնարանը որքան անյոյս ապառիկներ ունի: Բայց հոգաբարձութիւնը չը գիտեմ մոռացմամբ թէ կողմնապահութեամբ չէր գրել տիկին Թ. Արասխանեանցի իր զոհաբերութիւնից հրաժարվելը. տիկինը խոստացել էր չքաւոր օրիորդների միաձևութեան համար 500 ր. որպէս զի այդ գումարի տոկոսիքով օրիորդները հագուստ ստանան: Մի տարի տիկինը ճշդութեամբ կատարեց իր խոստումը, բայց յետոյ հրաժարվեց ագուլե-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՁԵՌԱԳՈՐԾԻ ԴԱՍԱԽԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆՆԵՐԻ ՄԷՋ

II

Հագուստներ ձևելու երկու տիրապետող եղանակները:

Հագուստներ ձևելու երկու տիրապետող եղանակ կայ. (բացի հին ասխանը, որը հիմնված է տեսողութեան և յիշողութեան վրա.) այդ եղանակներից առաջինը—հ ի ն ե ւ ր օ պ ա կ ա ն ը մարդկային բոլոր կազմուածքները չորս (ոմանք ութ և աւելի) կարգի բաժանելով առաջ է բերում չորս օրինակելի կազմուածքներ, որոնց հաստութեան և բարձրութեան չափերը իւրաքանչիւր կազմվածքի կրծքի շրջանի հաստութեան համեմատ մեծացնելով և փոքրացնելով, ստանում է բոլոր հասակի և կազմուածքի մօդէլներ, ձևեր (выкройки): Այս եղանակով կազմուածքի վրայից զանազան երկարութեան և հաստութեան չափսեր են վերցնում, որոնցից կ ր ծ ք ի շ ր ջ ա ն ի ն ձևելու ամենանշանաւոր դեր են նշանակում—այդ չափսից ձեռք են բերում իրանի և թևի կառանցքի, պարանոցի անցքի և ուրիշ զանազան հաստութեան և երկարութեան չափսեր: Այս եղանակին հետևողներից ոմանք կրծքի շրջանի չափսից մինչև անգամ ձեռք են բերում մէջքի կրծքի և ուրիշ լ ա յ ն ո ւ թ ե ա ն չափսեր, մի քանիսը մէջքի, կրծքի կողքի, և այլ ե ր կ ա ր ո ւ թ ե ա ն չափսեր, իսկ ամենաջերմ հետևողները միայն կրծքի շրջանի չափսը բաւական են համարում բ ո լ ո ր միւս չ ա փ ս ե ր ը ձեռք բերելու համար: Ծայրահեղներ կային, որոնք պնդում էին, որ ա ւ ա գ մ ա տ ի հ ա ս տ ո ւ թ ե ա ն չ ա փ ս ի ց կարելի է ձևի հարկաւոր բոլոր չափսերը ձեռք բերել և ամեն տեսակ կազմուածքների համար ձևել: Հետևողները մի քանի կարգերի են պատկանում, որոնք միմեանցից տարբեր ձևի օրինակելի գծապատկերներ ունեն. կարգերի զանազանութիւնը նորանումն է, որ մի քանիսը յիշված գծապատկերի տարածութեան չափսերը ա ն փ ո փ ո խ են համարում, իսկ մի քանիսը փ ո փ ո խ ո ղ, առաջինները կազմուածքի կատարելութեան պակասութիւններ են անուանում պատուիրողի կազմվածքի իրանց ձևած հագուստի անհամապատասխան կէտերը, իսկ երկրորդները ձևի առաջնորդող օրինակելի գծապատկերների սահմանների փոփոխութեան կարևորութիւն են զգում և իրանց կամքի համաձայն փոփոխում են սահման որոշող կէտերը: Այսպէս թէ այնպէս փոփոխութեանց ենթարկվելով հանդերձ հին եւրօպական եղանակի հետևողները ընդունում են կ ա զ մ ո ւ ա ծ ք ն ե ր ի հ ա մ ե մ ա տ ո ւ թ ե ա ն հ ա ւ ա ս ա ր յ ա ր ա բ ե ր ո ւ թ ի ւ ն:

Երկրորդ եղանակը—ն ո ր ե ւ ր օ պ ա կ ա ն ը մարդկային կազմուածքների բազմատեսակութիւն ճանաչելուց յետոյ կազմվածքները 16—18 կարգերի է բաժանում, իսկ իւրաքանչիւր կարգ բազմաթիւ տեսակների. կարգերը որոշում են կազմուածքի աչքի ընկնող համեմատութիւնները օրգ. գէր, լղար, դէպի առաջ ծռված և այլն: Իսկ տեսակները առաջ են գալիս աւելի մանրամասն համեմատութիւններից. օրինակ, յ ե տ ո յ ք ց ա ծ ր, կ ո ղ ե ր մ ի ջ ա կ, ո ւ ս ե ր ց ա ծ ր և այլն: Այս եղանակը չէ ճանաչում ոչ օրինակելի կազմուածք, ոչ էլ օրինակելի գծապատկեր, այլ միայն նախապատրաստում է սովորողին մ ա ր մ ն ա չ ա փ ա կ ա ն օ ր է ն ք ո վ կազմուածքները չափելու, նոցա կարգերը ընտրելու, ճանաչելու, տեսակները որոշելու, և վարժեցնում է գ ծ ա գ ր ա կ ա ն օ ր է ն ք ո վ զանազան կազմուածքի ձևերը ամեն կողմերից գծագրելու մէջ, զանազան մարմինների վերաբերեալ գծագրական նախագիծներ ծրագրելու և մարդկերանց կազմուածքների մասների հետ յարաբերող մարմինների մ ա չ կ ա հ ա տ ո ւ թ ի ւ ն ը ուսումնասիրելու մէջ *): Ահա այս եղանակի սկզբունքը, այսպիսի նախապատրաստութեան մէջ է կայանում եւրօպական նոր հագուստ ձևելու ուսումնասիրութիւնը, որից առաջ են գալիս այնպիսի ձևողներ, որոնք առանց օ ր ի ն ա կ ե լ ի գ ծ ա պ ա տ կ ե ր ն ե ր ի ամեն կարգի կազմուածքներից չափսեր վերցնելով, կազմում են այդ կազմվածքի հագուստի ձևի ծրագիրը և ձևում պատուիրած հագուստը:

Այսքանով կարծեմ, որ պարզած պէտք է համարել երկու տիրապետող ձևի եղանակների զանազանութիւնը, որոնցից առաջինը ներկայացնում է չ ո ր ո ւ ց ա մ ա ք ա ր հ ե ս տ, իսկ երկրորդը զինուորելով ուսանողին ձևի գեղարուեստի ն ա խ ա պ ա տ ր ա ս տ ո ւ թ ե ա ն գ ի տ ո ւ թ ի ւ ն ն ե ր ո վ, զարգացնում է ուսանողին այն չափով, որ առանց մի գծագրված օրինակի ամենայն տեսակ կազմվածքների համար ձևել կարողանայ:

Այժմ կաշխատենք կարողացածներիս չափ առաջ բերել այն ցոյցերը, որոնք պիտի երևան հանեն առաջին եղանակի թ ո յ լ և ա ն գ ո ր ծ ա դ ր ե լ ի կողմերը: Բայց ցոյցեր անելուց առաջ յայտնում ենք ընթերցող հասարակութեան և յարգելի հասարակական գործիչներին, որոնց գործունէութեանց վրա մի ակնարկ գցելու պատիւ պիտի ունենանք, որ, մենք—նոցա բարեկամը մեզ պարտաւոր ենք ճանաչում ե ր և ա ն հ ա ն ե լ որ և է հասարակական գործունէութեան թոյլ կողմերը և մեր խորհուրդներով և առաջարկութիւններով օգնելու մեր յարգելի բարեկամներին իրանց յանձն առած հասարակաչահ գործի կատարելում, որի համար մենք կրկնակի վարձատրված կը լինէինք եթէ նոյնը անէին մեր գործունէութեան վերաբերութեամբ:

Արդէն ընթերցողին յայտնի է, որ հին եւրօպական ձևի եղանակի հիմք կազմող չափսերից առաջինը, որ այդ եղանակի հետևողները ընդունում են իբրև զանազան չափսերի մայր, կ ր ծ ք ի (հ ա ս տ ո ւ թ ե ա ն) շ ր ջ ա ն ն է. այդ չափսը թիակի ներքևի և ստինքների ծայրերի վրա անցնելով կազմում է շրջան:

Ինչպէս բացատրեցինք այդ չափսից դուրս են բերում հաստութեան և երկարութեան զանազան չափ-

*) Եւրօպական նոր եղանակի նկարագրութեան մէջ աւելացրինք մեր սեփական աշխատութիւնը ևս, այն է. 1-ը կ ա զ մ վ ա ծ ք ի մ ա ս ն ե ր ի տ ա ր բ ե ր ո ւ թ ե ա ն ց հ ի մ ա ն վ ր ա տ ե ս ա կ ն ե ր ի ո ր ո շ ե լ, 2-դ կ ա զ մ ո ւ ա ծ ք ի ձ և ե ր ը ա մ ե ն կ ո ղ մ ե ր ի ց գ ծ ա գ ր ե լ ը և 3-դ մ ա չ կ ա հ ա տ ո ւ թ ի ւ ն ը: Մաչկահատութիւնը գիտութեան առանձին մի ճիւղ է, որի մասին մենք խոստանում ենք ուրիշ աւելի յարմար ժամանակ խօսել:

Հ.

ցուն յատուկ երգը երգելով. «Ես գրվել եմ, որ ուրիշներն էլ ինձ հետևեն, բայց որովհետև ոչ ոք չէ հետևում ինձ, ես էլ հրաժարվում եմ իմ զոհաբերութիւնից...» Մեծ մեծ խոստումներ անել, որպէս զի իրանց անունները լրագրում յիշվեն և յետոյ յետ կանգնել խոստմունքից,—ահա ագուլեցիներիս մեծամասնութեան յատկութիւնը:

* * *

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Շաբաթ օր, հոկտեմբերի 30-ին պ. Կնիճա տուեց իր կոնցերտը Արծրունու թատրոնում: Պարոնի գեղեցիկ ածելը պիանոի վրա հիացրեց հասարակութեանը: Պ. Կնիճա ամբողջ կոնցերտի ժամանակ թէև մենակ էր ածում և միայն մի պիէսա ածեց իր աղջկայ հետ, բայց ոչ ոքին ձանձրալի չերևաց կոնցերտը: Պարոնը վարձատրվեցաւ հասարակութիւնից անվերջանալի ծափահարութիւններով:

—

Կիրակի, հոկտեմբերի 31-ին կատարվեցաւ Թիֆլիսում հանդիսաւոր բացում Բարձրագոյն հաստատված կովկասեան ընկերութեան դեղատների ապրանքների վաճառման: Դա մեզանում առաջին բաժանորդական առևտրական ընկերութիւն է:

—

Ֆինանսների մագիստրոս պ. Ղամբարեան յայտնել է լրագիրներում որ վաղվանից սկսած կարդալու է Կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան դահլիճում մի շարք դասախօսութիւնների ռուսերէն լեզուով քաղաքական տնտեսութեա վրա: Պարոնը կարդում է ընդամենը 12 դասախօսութիւն շաբաթը երկու անգամ, չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը, երեկոյեան 8 ժամին: Իւրաքանչիւր դասախօսութեան համար տոմսակը արժէ 2 րուբլ, իսկ ամբողջ կուրսի գինը 10 րուբլ: Տոմսակները կարելի է ստանալ պ. Շահվերդեանի պավիլիօնում: Ղամբարեանի դասախօսութիւնների պրօգրամը շատ հետաքրքիր է:

—

Մեզ գրում հետևեալը մասնաւոր նամակով: «Բժշկապետ Գօլբէկ, որ գնացել էր Էջմիածին, վեհափառին բժշկելու նպատակով, արդէն վերադարձել է Թիֆլիս: Բժշկապետի ասելով Վեհափառը հաւատ է ընծայում միայն մի երկու երեք անմեղ դեղերին, իսկ դրանցից դուրս ոչ մի դեղ չէ կամենում ընդունել: Վեհ. կաթողիկոսը ունի անդամալուծութիւն ամբողջ կէս կողմի, բայցի դրանից ձեռք ու ոտքը քաշված են, կուչ են եկել»:

—

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻՑ մեզ հեռագրում են: «Սինոդի հրամանով և Նրա հեռագրի հիման վրա այն ֆուրգօնը որ ուղարկվեցաւ Էջմիածնից Թիֆլիս, Երևան հասնելուն պէս կալանաւորվեցաւ:»

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԻՏԱԼԻԱ

—

Իտալական պարլամենտի անդամների ընտրութիւնների մանրամասները դեռ ևս յայտնի չեն, բայց հեռագրի հաղորդած մի քանի լուրերն էլ բաւական են եզրակացնելու համար, որ ժողովրդական ներկայացուցիչների կազմակերպութիւնը չէ փոխվել, չը նայելով ընտրողների թւի շատանալուն, գրում է „Голосъ“: Իտալիայի գլխաւոր քաղաքներում ամեն տեղ յաղթող հանդիսացան „առաջադէմները,“ ինչպէս անուանում են իրանց միապետական ազատամիտները, որոնք մի և նոյն ժամանակ միապետութեան և ամենաընդարձակ քաղաքական ազատութեան կողմնակիցներ են: Կառավարութեան առաջնորդ Դեպրետիս միաժամանակ ընտրված է երկու շրջանների մէջ, իսկ հասարակական աշխատանքների մինիստր Բակկարիանի երեք շրջանների մէջ: Առհասարակ բոլոր մինիստրները նորից ընտրված են: Պարլամենտի նոր մեծամասնութիւնը այժմեան մինիստրութեան կուսակիցներն են կազմում:

Պապականները այս անգամ էլ չը մասնակցեցին ընտրութիւններին, չը նայելով Սավոյեան տան թշնամիների գործ դրած բոլոր ջանքերին: Վատիկանը չը փոխեց իր նախկին բողոքող ընթացքը: Պապական կառավարութիւնը ուշադրութիւն չէ դարձնում կատարված իրողութեան վրա, Հումբերտ Թագաւորին պապական գահի յափշտակող համարելով, իսկ իտալական պարլամենտը յեղափոխականների մի ժողով, որ իրաւունք չունի իրան երկրի ներկայացուցիչ համարել: Պապականների համոզմունքով ոչ թէ միայն Հռոմը, այլ և պապական նախկին բոլոր կալուածները պապի անվիճելի սեփականութիւնն են կազմում: Այդ համոզմունքը թէպէտ ծիծաղելի է, բայց կաթօլիկական տեսակէտից իրաւացի է: Պարլամենտի անդամ լինելը և պարլամենտական ընտրութիւններին մասնակցելը կը նշանակի կատարված իրողութիւնը օրինաւոր համարել:

Իտալական կառավարութիւնը դուցէ աւելի լաւ կը համարէր, որ պարլամենտի բաժանումը փոփոխվէր, որ անփախչելի կը լինէր, եթէ ընտրութիւններին մասնակցէին պապականները, քան թէ նրանց յամառ բողոքի շարունակելը: Կառավարութեան համար գրեթէ անհրաժեշտ է, որ պապը գոնեա կիսով չափ հպատակվէր կատարված իրողութեանը: Բայց եթէ գնահատվի միայն վերջին ընտրութիւնների անմիջական նշանակութիւնը, անկարելի է չը խոստովանել, որ Դեպրետիսի մինիստրութիւնը մի նշանաւոր, նրա դրութիւնը ամրացնող յաղթութիւն ունեցաւ: Նոր պարլամենտի մէջ նշանաւոր մեծամասնութիւն ունենալով և ապացուցանելով, որ երկրի դատավճիռը նպաստաւոր է կառավարութեան համար, թէ Դեպրետիս և թէ միւս մինիստրները ձեռք բերին գործողութիւնների կատարեալ ազատութիւն, որից նրանք առաջ զուրկ էին: Ընտրողական վերանորոգութեան հարցը նրանք բաւարար կերպով են վճռել: Այն կուսակցութիւնը, որ պնդում էր, թէ այդ վերանորոգութիւնը ույժ կը տայ հանրապետականներին, սխալվեցաւ իր հաշիւների մէջ: Նոր պարլամենտը խիստ միապետական մի ժողով է և մի և նոյն ժամանակ կատարելապէս ազատամիտ:

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

—

Դավրէժ, 16 հոկտեմբերի

Մի քանի շաբաթ կայ, որ արշալուսին մի մեծ գիսաւոր աստղ երևում է մեր հորիզոնում: Դա առաջ երևում էր հարաւ-արևելքում, իսկ այժմ նա բոլորովին հակվել է դէպի հարաւ և բարձրանում է դէպի վեր: Աստղը աւելի լուսաւոր չէ, բայց գէսը բաւական լուսաւոր է, գեղեցիկ և ուղղաձիգ: Այս կօմէտը անցեալ տարվայ մէջ երևացող գիսաւորների ոչ մեկին չէ նմանում. սրա պոչը աւելի նման է արևի ճառագայթներից բաժանված մի շառաւիղի, որ երբեմն ամպերի տակից ուղղված է լինում դէպի երկնքի պարզ և կապոյտ կողմը: Երբոր երևում է մի այդպիսի կօմէտ, և երբ որ մի աստղագէտ սկսում է խօսել նրանից, որ եթէ նա մօտենայ մի երկնային այլ մարմնի, կամ մեր հողագնդին, կարող է մեծ վտանգ առաջ բերել, մեր ուսումնականները այդ խօսքերն ընդունում են «poisson d'avril-ի» տեղ, իսկ ռամիկները սարսափելով սկսում են զանազան պատրաստութիւններ տեսնել, համարելով թէ, իսկապէս աշխարհիս վերջը հասած է, որ պէտք է իսպառ կործանվի: Երկնային մարմինները՝ մի այնպիսի սոսկալի հեռաւորութեան վրա են հոլովվում, որ համարեա թէ նրանք հարիւրաւոր տարիներով կորչում են անսահմանութեան մէջ, և վերջացնելով իրանց ձուաձև (ovale) շրջանը, գալիս անցնում են մեր հորիզոնի մի անկիւնից: Նրանց երևալուց մեզ ոչ մի վտանգ չէ սպառնում, նրանք գրեթէ անհնար է որ իրարու դիպչեն այն անհուն տարածութեան մէջ, որ Արարիչը նրանց համար սահմանել է: Օրինակ, եթէ որ հարիւր մարդիկ միասին մի բոլորաձև կազմելով, նրանցից իւրաքանչիւրը մի մի քար վեր նետէին, առաջ այդ քարերը ուղիղ կը բարձրանային, իսկ յետոյ մի մի կիսաբոլորաձև կազմելով առանց իրարու դիպչելու վայր կընկնէին, որովհետև այդտեղ կար կենտրոնախոյս և կենտրոնաձիգ զօրութիւններ: Այդպէս էլ պէտք է իմանալ միլիօնաւոր երկնային մարմինների համար, որոնք յաւիտեան հոլովվում են նոյն օրէնքներով, նրանցից իւրաքանչիւրը մի կենտրոնի վրա: Ուրեմն այդ կողմից մենք կարող ենք ապահով լինել: Մեր գունդն էլ, որ անդադար հոլովվում է և շրջան է կազմում, ոչ մի ժամանակ չէ հանդիպել մի այդպիսի դժուարութեան:

Համրածանօթ Շէյխ Իբադուլլահից առ այժմ ապստամբութեան միտումներ չենք լսում. ինչ որ լսում ենք այն է, որ նա յառաջիկայ ձմեռ զանազան պատրաստութիւններ, այլ և ուրախութիւններ պէտք է անէ: Նա իր որդիներից մէկի հարսանիքը պէտք է անէ, ամենայն փառաւորութեամբ: Նա իր բնակած տեղերի բնական և լեռնային ամրութիւններովը շատ գոհ չէ, նա մտադիր է ապագայ ապստամբական երկրի համար մի քանի նոր ամրոցներ կառուցանել տալ, որ անհրաժեշտ են:

Պարսկական բանակի ընդհանուր հրամանատար Էմիր Նիզամը վախճանվեցաւ Ուրմիում, խորին ծերութեան մէջ: Դէջարեան տան այդ ազնիւ շառաւիղի համառօտ կենսագրութիւնը, մենք արդէն արել ենք «Մշակի» անցեալ տարվայ համարներից մէկում: Էմիրի տեղ հրամանատար է նշանակված Սօվուք-բուլաղի կառավարիչ Հասան ալի խանը, որ կոչվում է Վէզիրը Ֆէվայիդ (Ministre travaux public): Սա մի խելացի անձնաւորութիւն է և մի ժամանակ պարսկական դեսպան է եղած Փարիզում:

սեր, դորա համար էլ մենք կաշխատենք առանձին առանձին խօսել: Կրծքի շրջանից երկարութեան չափսեր ձեռք բերողներին մենք կակնարկենք, որ հաստութեան չափսից երկարութեան չափսեր հանելը մեծ սխալներ առաջ կը բերի, քանի որ կազմուածքը կարող է դէր և կարճ լինել, կամ լղար և երկար. նոյնպէս քիչ չեն առաջի կողմից կարճ, յետևից երկար, կամ առաջից երկար, յետևից կարճ կազմուածքները կամ գօտկատեղը բարձր և ցածր տեսակները. սորանից երևում է որ կազմուածքների հաստութիւնը և երկարութիւնը միմեանցից անկապ և ազատ են զարգանում, հետևապէս անկարելի է որ հաստութիւնից դուրս բերած երկարութեան չափսերը ճիշտ լինեն:

Կրծքի շրջանից հաստութեան չափս ձեռք բերողների հետ մենք կը խօսէինք, որ թէև կազմուածքի հաստութեան չափսերը միմեանց հետ յարաբերվում են, այնու ամենայնիւ մենք չէինք համաձայնվի, քանի որ կազմուածքների մէկի մէջքը լայն և կուրծքը նեղ կարող է լինել, իսկ միւսինը ընդհակառակը, երկու հաւասար կրծքի շրջան ունեցող մարմիններից մէկի գօտիի շրջանը նեղ, միւսինը լայն, մէկի ամենաբարձր շրջանը *) աւելի, միւսինը պակաս կարող է լինել. բայցի այդ կրծքի շրջանը միւս հաստութեանց հետ անհաւասար է զարգանում, մանաւանդ կանանցը, օրինակ ստինքների զարգանալով մեծանում է կրծքի շրջանը, մինչդեռ գօտիի շրջանը մի և նոյն ժամանակ կազմակերպվում և աւելի բարակում է քան թէ առաջ էր, այդպէս էլ փոփոխութեանց է ենթարկվում, երբ հիւանդութեան կամ այլ պատճառներով ստինքները չեն զարգանում, իսկ մասները իրանց կարգով զարգանում են: Մենք աւելի մանրամասն տարբերութիւններ մէջ կը բերենք, բայց այսքանը բաւական ենք համարում կրծքի շրջանից զանազան առաջնակարգ և երկրորդական, ինչպէս երկարութեան, այնպէս էլ հաստութեան չափսեր դուրս բերելու համար հետաքրքիր ընթերցողին այն եզրակացութեան հասցնելու, որ կրծքի շրջանը, ինչպէս ազատ զարգացող հաստութիւն, անմիջական կապ չունի կազմուածքի միւս մասերի, ինչպէս երկարութեան, նոյնպէս էլ հաստութեան հետ, հետևապէս կարող է անհաւասար զարգանալ: Բայց քանի որ կրծքի շրջանը ազատ և փոփոխական է, ուրեմն և չէ էլ կարող միւս չափսերի ճիշդ աղբիւր լինել: Սորանով մենք վերջացրենք մեր ցոյցերը հին եւրօպական եղանակի գործադրութեան թոյլ և սխալ կողմերը ներկայացնելով յարգելի ընթերցող արհեստակից և պաշտօնակից հասարակութեան, որով համոզված ենք, որ ընթերցողին մի գաղափար տուինք և այն ձևի ուսուցիչների և վարժուհիների գիտութեանց մասին, որոնք ներկայումս Թիֆլիս և ուրիշ քաղաքներում ձևի դասեր են տալիս եւրօպական նոր եղանակի դիմակով:

Այստեղ աչքի ընկնող մի կէտ մնայ առանց ուշադրութեան. մենք մոռացանք ծայրայեղներին, որոնք բոյթի հաստութեան չափսից ուզում են առաջ բերել կազմուածքի բոլոր միւս չափսերը և այդ միջոցով ամեն կազմուածքի համար ցած հագուստը ձևել: Դորանից մենք կակնարկէինք, որ, որքան էլ խորամիտ լինէին այդ կարծիքի հետևողները, այնու ամենայնիւ դորա գործադրութիւնը չը պէտք է կարողանային իրականութեան մօտեցնել, ուր մնաց, որ գործադրվէր. դա մի անգործադրելի ենթադրութիւն է և այդպէս էլ մնաց միայն երևակայութեան ցնորքների թւում: Չը նայելով, որ պ. Աղասի Մելիք Այվազեանը Հ. Ընդ. Ուս. ժողովում պնդում էր, որ այս բոյթիս Եւրօպայում այդ եղանակը գործադրվում է, մենք կասենք, որ ոչ երբեք այդ եղանակը գործածական չէ եղած. դա մի սխալ ենթադրութիւն է, որի մասին Եւրօպայի ոչ մի ձևի ուսուցիչ չէ էլ երևակայում, ուր մնաց, որ գործադրէր. այդ երևակայող ծայրայեղների գանգերն անգամ վաղուց փտած են, ահա ինչու համար մեզ իրաւունք ենք համարել պարոնի ցոյցերը աֆրիկական անուանելու, թէև «Մեղուի» պ. «Մենքը» իր այդ մասին գրած անստորագիր նամակով պ. Մելիք-Այվազեանին «Մշակի» թղթակցի ամենաճիշտ արած նկատողութեան դէմ *) պաշտպանելով աւելացնում է, որ պարոնը ամենանոր եւրօպական ցոյցեր (?!) արաւ, որոնք համապատասխան են արդի մեթօդիկային, բայց թէ որոնք էին այդ ցոյցերը, դորա մասին պ. «Մենքը» լռում է, այդ բացատրութիւնը նորան ձեռք չէ տալիս մէջ բերելու: Այստեղ պ. «Մենքին» երկու խօսք ասելու ամենայարմար տեղն է, բայց ընթերցողին չը ձանձրացնելու համար միայն մի խօսք կասենք.—պարոն «Մենքը» իր մենտորի հետ, թէ որ անձնական հաշիւ ունի «Մշակի» պաշտօնական այս կամ այն թղթակցի հետ, դա նորան իրաւունք չէ տալիս միայն լոկ որ և է թղթակցի պատիւը շօշափելու համար մինչև անգամ իր համոզման հակառակ մէկի հին և փտած մտքերը եւրօպական անուանելու, միւսի համար գովասանական նամակներ տպելու և այլն: Ձեռագործի հարցը այդքան կողմնակի հարց չէ, որ դուք կարծում էք...

Դառնանք մեր հարցին. բոյթի հաստութեան չափով ձևել երևակայողներին ասելու համարեա ոչինչ է մնացել, քանի որ բոյթի հաստութիւնից նախ պիտի ձեռք բերեն կրծքի շրջանը, յետոյ այդ չափսից ձեռք բերեն միւս չափսերը. կրծքի շրջանից կազմուածքի միւս չափսերը ձեռք բերողներին մենք արեցինք մեր նկատողութիւնը, ուրեմն մնում է մեզ խօսել բոյթից կրծքի չափս ձեռք բերելու համար: Դորա համար էլ մենք կը դնենք հետևեալ հարցերը, որի պատասխանելը կը թողնենք պ. Ա. Այվազեանին, որ իր արած եւրօպական ցոյցերին բացատրութիւն տայ, թէ դէպի առաջ կռացած կազմուածքի բոյթի հաստութիւնը ինչ տարբերութիւն ունի դորա հակառակ կազմուածք ունեցողի բոյթի հաստութիւնից, թէ մատութեան չափսից ինչպէս է ենթադրում կամ երևակայում փորը բարձր կամ ցածր, թիակ ուղիղ կամ դուրս ընկած, ողնաշարը ուղիղ կամ

*) Այս չափսը անցնում է յետոյքի, կողքերի և փորի բարձրութեան կէտերի վրայից: Այսպէս ոչ մի դերձակ չէ չափում, այլ ամենաբարձր շրջանի չափսը նա ձեռք է բերում հին եղանակով-համեմատաբար: Այս չափսը մենք վերցնում ենք այն օրից, երբ կանայք սկսեցին յիշեալ կէտերի վրա կպած հագուստներ հագնել, իսկ նորանից առաջ չէինք չափում: Ծ. Հ.

*) «Մշակի» թղթակիցը ամենաճիշտ նկատողութիւն էր արել, որ պ. Մելիք-Այվազեանը $1/2$ ժամ շարունակ հին ասիական եղանակների բացատրութիւնով խլեց Ընդհ. Ուս. ժող. ոսկեայ ժամանակը:

Սուլթանի ադիւտանտներից մէկը—Սուլէյման փաշան, երկու տարուայ մէջ, այս երկրորդ անգամն է որ գալիս է Պարսկաստան, վեհափառ շահի հետ բանակցութիւններ անելու համար: Սուլէյման-փաշան Թեհրանից վերադարձաւ Թաւրիզ. նա այս անգամ բերած էր, ինչպէս ասում են, խիստ թանկագին ընծաներ Շահի համար և մի մեծ նշան նորին մեծութեան Վէլիադի համար: Սա էր որ անցեալ անգամ Շէյխ Իբադուլլահին Կ. Պոլիս տարաւ, այս անգամիս համար նոյնպէս առողներ կան, որ դարձեալ սա պէտք է տանէ նրան իր հետ:

Մեզանում ցրտերն արդէն սկսուել են. երկու օր առաջ անձրևախառն ձիւն եկաւ, մեր լեռները ձիւնը պատել է, գաւառներում անձրևը անդադար գալիս է: Երկու տարի է, որ Ատրպատականում ձմեռն սկսվում է ժամանակից խիստ վաղ. ցորենի գինը վեր ընկաւ:

Արմենակ

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 29 հոկտեմբերի: Այստեղ ձիւն է գալիս և սահնակներ են շրջում:

ՍԻԶՐԱՆ, 29 հոկտեմբերի: Եղանակը տաք է: Բեռնաւորված շոգենաւերը գնացին ներքև:

ՏԱՇԿԵՆՏ, 29 հոկտեմբերի: Բուխարա դեսպանութիւն է ուղարկված էմիրին շնորհակալութիւն յայտնելու նրա ողջոյնի համար և բարեկամութիւն արտայայտելու:

ՎԻԵՆՆԱ, 29 հոկտեմբերի: Երէկ Նէյբաու արուարձանում բանւորների բազմաթիւ խումբեր ցրված են գործերից: Կարծում են, որ անկարգութիւնների պատճառը սօցիալիստներն են:

ԲՈՒԴԱ-ՊԵՇՏ, 29 հոկտեմբերի: Արտաքին գործերի մինիստրը հերքեց այն ենթադրութիւնը, իբր թէ Ռուսաստանը և Սերբիան նպաստում էին բօսնիական ապստամբութեանը: Մասամբ ապստամբութեանը նպաստել է Չերնոգորիան:

ՓԱՐԻԶ, 29 հոկտեմբերի: Մինիստր-նախագահը պարլամենտի բացման ժամանակ յայտնեց, որ Ֆրանսիան խաղաղութիւն է ցանկանում և որ միջազգային յարաբերութիւնները լաւ են: Մինիստրը սառը ընդունելութիւն գտաւ:

ԼԻՕՆ, 29 հոկտեմբերի: Այստեղ դարձեալ սկսվեցին անիշխանականների անկարգութիւններ:

Կ. ՊՕԼԻՍ, 29 հոկտեմբերի: Արտիլերիական երեք նոր գունդեր են կազմված, զօրքերի թիւը շատացնվում է և հեծելազօրքի համար ձիաներ են առնվում:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 29 հոկտեմբերի: „Новое Время" լրագիրը հաղորդում է, որ շուտով կոչնչացնվի կովկասի և Անդրկովկասի գլխաւոր վարչութիւնը: Պլեւնայի պաշարեղէնների պահեստի գործի պատճառով որոշված է զինուորական դատաստանի ենթարկել կապիտան Պանիօտինին, կօլեժսկի ասեսօր Իվանօվին և վաճառականներ Լիւբարսկուն, Պօլօնսկուն և Գինսբուրգին: „Голосъ" լրագիրը հաղորդում է, որ ֆինանսական հիմնարկութիւնների հարցը քննող մասնաժողովի մեծամասնութիւնը որոշեց, որ հարկային բոլոր նիւթեր պէտք է ենթարկվեն տեղական հարկային հիմնարկութիւնների քննութեանը և նրանցից պէտք մշակվեն: Այդ բանը չէ արգելում զեմստվօների և ուրիշ հասարակական և մասնաւոր հիմնարկութիւնների գործողութիւններին:

ԵԱՐՕՍԼԱՎԼ, 30 հոկտեմբերի: Դուման հաւանեց Րիբինսկ-Եարօսլավլի երկաթուղու նախագիծը:

ՆԻԺՆԻ-ՆՕՎԳՕՐՕԴ, 30 հոկտեմբերի: Այստեղ ձմեռում են 32 շոգենաւեր, 356 նաւեր և 214 նաւակներ:

ՍԱՅՍԿ, 30 հոկտեմբերի: Բէլօմօրեան թռչունների արդիւնքը այս տարի անաջող էր:

ՑԵՏԻՆԻԷ, 30 հոկտեմբերի: Կոմս Կալնօկիի ճառի առիթով չերնոգորիական „Гласъ Черногорца" պաշտօնական լրագիրը գրում է, որ Իշխան Նիկօլայի և չերնոգորիական ժողովրդի կամքի մէջ ոչինչ պանագանութիւն չը կայ: Լրագիրը խոստովանում է չերնոգօրցիների համակրութիւնը դէպի հերցեգովինցիները և ցանկութիւն է յայտնում, որ Հերցեգովինայի ազգաբնակութիւնը ինքը տնօրինէր իր վիճակը:

Կ. ՊՕԼԻՍ, 30 հոկտեմբերի: Անշան տարաձայնութիւնները Բ. Դրան և ռուսաց դեսպանի մէջ պատերազմական ծախսերի հատուցման առիթով վերջացած են: Հատուցումն կը սկսվի 1883 թուականի մարտի 1-ից:

ՓԱՐԻԶ, 30 հոկտեմբերի: Ֆրանսիական կառավարութիւնը յայտնեց օտար դեսպաններին, որ Ֆրանսիայից արտաքսվելու են ֆրանսիական անիշխանականների համախոհ օտարականները: Իտալական դեսպանը Ս. Պետերբուրգի մէջ Նիգրա տեղափոխված է Լօնդօն:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 30 հոկտեմբերի: „Правит. Вѣст." լրագիրը հաղորդում է, որ թագաւորը, ընդունելով Պօլիակօվին և նայելով Ալէքսանդրեան կօլեգիայի նախագիծը և լուսանկարները, բարեհաճեց ցանկութիւն յայտնել, որ ուրիշ տեղեր էլ այդպիսի հիմնարկութիւններ բացվեն ուսանող երիտասարդութեան համար: Խորհրդի անդամ տայնի սօվետնիկ Օստրօվսկի և գեներալ-լէյտենանտ Սօկօլօվսկի հիւանդութեան պատճառով արձակված են ծառայութիւնից: Ֆինանսների մինիստրի շրջաբերականով պատուիրած է եկող տարվայ խմիչքների վկայականները մի տարով տալ, բացի այն տեղերից, որոնք ցոյց են տուած խմիչքների կանոնագրութեան 290 յօդուածի աւելուածի մէջ, որը կիսամեայ ժամանակամիջոցներ էլ է որոշում: „Русскій Инвалидъ" լրագիրը հաղորդում է, որ այսօր Ս. Պետերբուրգի զինուորական դատարանի մէջ սկսվեցաւ Պօպօվ և ձուկ ինտենդանտական ատրճանաւորների գործի քննութիւնը: Առաջինը մեղադրվում է պետական կայքը իւրացնելու մէջ, իսկ երկրորդը այդ յանցանքին մասնակցելու և կապալառուներին անկանօն վկայականներ տալու մէջ: „Новое Время" լրագիրը հաղորդում է, որ մինիստրների մասնաժողովը հաստատեց պետական երկաթուղիների վարչութեան կազմակերպութիւնը: Ֆրանսիական ընկերութիւնը դուքս Մօրնիի առաջնորդութեամբ առաջարկեց ակցիօներական ընկերութիւն կազմել, որ կը պահի ցորենի համար պահեստներ: Այդ պահեստների մէջ կը պահվեն, հացահատիկներ, ձիթահատիկներ, հում նիւթեր և այլ ապրանքներ: „Голосъ" լրագիրը հաղորդում է, որ Մօսկվայի բօրսային մասնաժողովին թոյլ է տուած քննել կովկասեան տրանզիտի հարցը և իր եզրակացութիւնները ներկայացնել մինիստրին:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 31 հոկտեմբերի: „Journal de St. Petersbourg" հաղորդում է, որ արտաքին գործերի մինիստրը իր ընտանեկան գործերով շուտով կուղևորվի Իտալիա, ուտեղ կը մնայ երկու ամիս: „Новое Время" լրագիրը հաղորդում է, որ ենթադրված է բանալ գիւղական կալուածական բանկի բաժիններ գաւառական քաղաքներում: Մի բաժնի գործունէութեան շրջանը լինելու են մի կամ մի քանի գաւառներ: Բաժնի կազմակերպութիւնը հետևեալն է. նախագահ, որ նշանակվում է մինիստրից, նահանգապետից նշանակված մի անձն և երկու անդամներ գաւառական զեմստվօի ընտրութեամբ: Այն տեղերում, որտեղ զեմստվօներ չը կան, անդամներ նշանակվում են նահանգական գիւղական գործերի վարչութիւններից: Եթէ բաժնի գործունէութեան շրջանը մի գաւառից աւելի է, անդամները նշանակվում են նահանգական զեմստվօների վարչութիւնից:

ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱՍ, 1 նոյեմբերի: Երէկ փատնելու համար կալանաւորված են քաղաքային բանկի դիրեկտօր Զուեվիչ և գանձապահ Սիմօնօվ:

ԲԷԼՕՍՏՕԿ, 1 նոյեմբերի: Այստեղ գտնված է շուլերների մի խումբ, որից 3 մարդ բանտարկված են:

ՊԵՇՏ, 1 նոյեմբերի: Այստեղ գտնված է ճայթող ռումբերի մի պահեստ:

ՍԿՈՒՏԱՐԻ, 1 նոյեմբերի: Անուանի ալբանցիները միջնորդում են աւստրիական կայսրի առաջ Ալբանիան աւստրիական զօրքերով գրաւելու մասին:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԻՑ

ԽԵՐՍՕՆ, 29 հոկտեմբերի: Նահանգական զեմստվօի ժողովը որոշեց միջնորդել տեխնօլօգիական ինստիտուտի բացման մասին, իբրև մի հիմնարկութեան, որ օգտակար է ամբողջ հարաւի համար: „Новое Время" լրագիրը հաղորդում է. Պետական կայքերի մինիստրութիւնը կօնկուրս կը նշանակէ Սակսի ադի լճի աւելի լաւ գործածութեան համար Ղրիմի մէջ:

կուացած լինելը, կօղքերի և յետոյքի բարձրութեան չափսերը, հասակի բարձրութիւնը, ստինքների զարգացման աստիճանը և այլն և այլն: *) Կարծում ենք, որ պ. Մէլիք-Այվազեան իր պարտականութիւնը պիտի համարի ըստ իր արտասահմանեան *) գիտութեան մեր հարցերին պատասխանելու, որով մեր ամենից յարգանքը վայելելու արժանի գործ կատարած կը լինի: Իսկ հակառակ դէպքում «Մշակի» և «Մեղուի» մէջ տպագրված նամակները, որոնցով պարոնը իրան գովում է, մենք անվայել միջոցով ձեռք բերած կանուանենք: Բոյթի չափով ձևել երևակայողներին երկու խօսքով մի նկատողութիւն անելը անտեղի չը համարենք:

Բոյթը, զանազան արհեստների պարապող անձանց զանազան չափերով է զարգանում, հետևապէս շատ յաճախ կը հանդիպեն այնպիսի կազմուածքներ, որոնց մասները անհաւասար են զարգացած. մինչև անգամ նոյն իսկ մի և նոյն արհեստով պարապողների բոյթերն էլ զանազան չափով են զարգանում. սրանից երևում է, որ բոյթըն էլ, ինչպէս կուրծքը և այլ մասները, ազատ են զարգանում և չեն կարող նոցա չափսերի հիմք լինել: Սրանով վերջացնում ենք բոյթի չափով ձևել երևակայողների մասին մեր խօսքը:

Հիմա մի ակնարկ էլ ձգենք այժմեան ձևի վարժուհեաց և ուսուցիչների հետևած եղանակի վրա: Վերջին 3 տարիները բաւականի ձևի վարժուհիներ երևան եկան Թիֆլիսի մէջ, որոնք 8—20 դասընթացում և ամենաարժան գնով սովորեցնում են կանանց հագուստների ձևելը: Դրանց յաջողութիւնը մեզ շատ ցանկալի և իրանց անյայտ նպատակը մեզ համար սուրբ է. մենք ինքներս այդ նպատակին հասնելու համար մեր կարողացածին չափ աշխատում ենք, որ կանանց վերին և ներքին (սպիտակ) հագուստներ կարելու արհեստը, եթէ ոչ բոլորովին, գոնէ մի յայտնի չափով փողոցից հանել և միացնել ընտանեկան արհեստների շարքը:

Մենք համոզված ենք, որ իւրաքանչիւր ժողովուրդ կարող է տալ այնպիսի արհեստաւորուհիներ, որոնք հիմնաւորապէս ձևի և կարի արհեստը ուսումնասիրելուց յետ, գործելով իրանց բնակարանի մէջ, ազատ և յաջող կերպով կը կարողանային մրցել փողոցի արհեստակից վարպետների հետ, որոնք շրջապատված լինելով այլ և այլ հանգամանքներով և անհարկին ծախսեր անելու դատապարտված լինելով, չենք կարծում, որ կարողանային մրցել, մինչև անգամ դորա մասին չէին էլ մտածի, ինչպէս մարդկերանց հագուստներ կարող դերձակները եւրօպացի դերձակների կարած պատրաստի հագուստների դէմ չը մտածեցին մրցել և եթէ մտածէին էլ, պատրաստի գործող կանոնաւոր ուժ չը կար: Այսպիսի անպատրաստ դրութեան մէջ մնալով կանանց դերձակների խումբը ժողովրդի հետաւես բարեկամներին դրել է այնպիսի մի դիրքի մէջ, որ մենք ակամայից բացականչում ենք—ինչ կը լինի մեր դրութիւնը, թէ որ մի տարի չարունակ մօդան չը փոխվի, քանի որ մօդայի ամենաարագ փոփոխման ժամանակն էլ եւրօպացի դերձակները մեզ մօտ պատրաստի հագուստներ ուղարկելով մրցման ցոյցեր են անում. հարցնում ենք. թէ որ մօդայի փոփոխվելը դանդաղանայ և եւրօպացի դերձակները մեզ մօտ մրցում բանան, ո՞ր ուժը երաշխաւոր կը լինի, որ մեր սիմնասէր կանայք Եւրօպայից բերած կարած պատրաստի հագուստներով չեն զարդարվի, ո՞ր կազմակերպված ուժը մրցման ասպարէզ դուրս կը գայ, ինչ պատրաստութեամբ, ո՞ւմ միջոցով: Սրանց բոլորի պատասխանը անկասկած բացասական է. մեր կարծիքը այդ մասին ընթերցողի վրա աւելի տխուր տպաւորութիւն պիտի գործէ—մենք փաստերով կապացուցանենք, որ այդ դէպքում նոյն իսկ դերձակները իրանք ամենամեծ եռանդով կօգնեն եւրօպացոց, միջնորդելով նրանց պատրաստած հագուստները ծախելու գործին, ինչպէս այդ արին և անում են մարդկերանց հագուստներ կարող դերձակներից պ. պ. Բաղամատ, Նասիբեանց, Գամբուրգեր, Վարլամօվ, Օհանով, Գէյման և ուրիշներ: Կանանց հագուստներ կարող դերձակներից պ. պ. Կաւալէնկօ, Գուբօվ, Պօրտուգալօվ և ուրիշները. մենք համոզված ենք, որ մեր բոլոր դերձակները միջնորդի դեր կը կատարէին եթէ պէտք եղած չափով միջոց ունենային: Պատրաստի հագուստների երևան գալուց յետոյ այնքան դերձակներ օգնեցին նրանց ծախելու գործին, բայց ոչ մի հոգի չը մտածեց դրանց հետ մրցել *), ոչ ոք չը գտնվեցաւ մրցման միջոցների վրա մտածող: Այսպիսի մի խղճութեան ականատես լինելով մենք ձգտում ենք կազմակերպել կանանց աշխատող մի ուժեղ խումբ, որը առանց ծանր քրէհներ վճարելու, իր բնակարանի մէջ ամենահամեստ աշխատանքով մատակարարէր ժողովրդի ամենակարեոր պահանջներից մէկը՝ արժան և գեղեցիկ հագուստներ կարելով. չափազանցութիւն չենք լինի արած եթէ ասենք, որ դրանով ժողովրդի ապրուստը արժանացնելով մի նշանաւոր գործ կատարած կը լինէինք, մի և նոյն ժամանակ արգելելով եւրօպացի դերձակների մրցման առաջ գալը:

Բայց ցաւելով պիտի ասենք, որ մեր այժմեան ձևի վարժուհիք իրանց գիտութիւնը ստացած լինելով հին եղանակին հետևողներից, (որոնցից մի քանիսը «Илюстрированный Миръ», «Модная Выкройка», «Модный Свѣтъ» և ուրիշ ռուսաց, ֆրանսիացոց և գերմանացոց կանանց հագուստների համար հրատարակվող ժուրնալներում տպագրում են զանազան ձևի վերաբերեալ գծագրիներ) գործում են այդ եղանակաւ, որով չը պիտի կարողանան յաջողութիւն ունենալ կազմելու մեր ակնարկած աշխատող կանանց խումբը: Այլ նրանց աշխատութեան արդիւնքը գլխաւորապէս վարժուհիներ պատրաստելը կը լինի, որոնք օրէց օր աւելանալով, կը կազմեն հին եղանակի հետևողների մի նշանաւոր, բայց անգործ խումբ, որը շատ ցանկալի չէ:

Գրիգոր Անիեանց

*) Առաջարկված հարցերի պատասխանը չը ստանալուն համոզված լինելով, չափաւորում ենք մեր հարցերը:

*) Հաւանական աղբիւրից առիթ ունեցանք տեղեկանալու, որ պ. երբէք արտասահման չէ եղած: Նա մի անգամ միայն ապրանք առնելու համար Վարշավ է գնացել: Ծ. Հ.

*) Մենք այդ նպատակի համար 1876 թւին արհեստանոց բանալու առաջարկութիւն արինք, բայց մեր յայտարարութիւնը մնաց ձայն բարբառոյ յանապատի: Ծ. Հ.

ՄՕՍԿՎԱ, 30 հոկտեմբերի: Հաշտարար ժողովի մէջ նշանակված է կազակովի գործը. Միլլեր նրան մեղադրում է դիտմամբ ծանր հարուածներ հասցնելու մէջ: „Новое Время„ լրագիրը հաղորդում է, որ ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրութիւնը յանձնեց հոգաբարձուներին հաղորդութիւնների մի շարք, որից երևում է, թէ գիւղական վարժուհիները ուսուցիչներից աւելի բարեխղճաբար են վերաբերվում գործին: Ֆրանսիական ընկերութիւնը առաջարկում է ֆինանսների մինիստրին ելեվատօրներ կազմել Ռուսաստանի մէջ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 30 հոկտեմբերի: Զինուորական գլխաւոր դատարանի մէջ նշանակված է Շտեմպելի բողոքի քննութիւնը կազանի դատարանի վճռի դէմ: „Новости“ լրագիրը լսել է, որ ուսումնարանական գործին հոգևորականների մասնակցութեան մասին մասնաժողովը նախագծում է կենտրօնական, նահանգական և գաւառական հոգաբարձութիւններ հոգևոր անձանց նախագահութեամբ: Ենթադրված է կենտրօնական հոգաբարձութեան նախագահին տեղ տալ պետական խորհրդի մէջ:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

КЁЛЕРСКАЯ
УКСУСНАЯ ЭССЕНЦІЯ.

17—50

ԹԷՅ առաջին հունձի այս տարի չափազանց գոյնաւոր և հոտաւէտ: Այդ թէյից ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ մէջ ստացված է 50,000 ֆունտ և ծախվում է 25% էժան և աւելի լաւ քան թէ ուրիշ տեղ: Օրինակ. Լաւ ԿՕՆԳՕ թէյ 1 ր.—1 ր. 20 կոպ., պատուական ՍԱՆՑԱ թէյ 1 ր. 40 կ., հիանալի ՄՕՆԻԿ թէյ 1 ր. 60 կ. այս թէյ ամեն տեղ ծախվում է 2 ր.—2 ր. 50 կ., գեղեցիկ ԿԱՅՍԱՌԻ թէյ 1 ր. 80 կ. և ամենալաւ ֆու-չու-ֆու թէյ 2 ր. մաքուր թէյ առանց թղթի: Նոյն տեղը սովորաբար լինում են 500 երկաթէ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ 6 ր.—60 ր., երկաթէ ԳՐԻՉՆԵՐ ամբողջ Անդրկովկասի համար, շօկօլադ ֆրայ, Շեֆիլդի ԴԱՆԱԿՆԵՐ, վերականգնող ՄԱԿՄԱՍՏԵՐ մազերի համար, հրացաններ ԴԱՌԻ, ՌԷՎՕԼՎԵՐՆԵՐ Վեբլի, ԹԱՄԲԵՐ Բալնեբիի, կօլմանի նըշըշտայ, ԱԼԲՕՄՆԵՐ Շվարցի կէս գնով: ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹ, ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԷՋ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԳԱԼԼԵՐԷՅՈՒՄ № 156, 157, 158, 159 և 100:

69—100

ՐԱՖՖԻ

ԽԱՄՍԱՅԻ

ՄԵԼԻՔՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԳԻՆՆ է 1 Ր. 50 Կ.

Գիրքը բաղկացած է 467 երեսներից

Թ ի ֆ լ ի ս ու մ վ ա ճ ա ռ վ ու մ է

„Մշակի“ խմբագրատանը.—„Կ ե ն տ ր օ ն ա կ ա ն գ ր ա վ ա ճ ա ռ ա ն ո ց ու մ“ Միրիմանովի տանը № № 3 և 4. Պ. Զաքարիայ Գրիգորեանցի „Կ ո վ կ ա ս ե ա ն գ ր ա վ ա ճ ա ռ ա ն ո ց ու մ“.— Պ. Ենֆիաճեանցի ծխախոտի խանութում.— Պ. Շահինեանցի ծխախոտի խանութում:

Օտարաքաղաքացիք կարող են դիմել կամ յիշեալ տեղերը, կամ ուղղակի հեղինակին հետևեալ հասցեով:

ТИФЛИСЪ. Редакція „Мшакъ“.
РАФФИ.

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

„ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ„

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐՈՒԱՅ

Դ ա ս ա գ ի ր ք ը

„Կովկասեան գրախանութի„ հրատարակութեամբ և ծախվում է նոյն գրախանութում:

Գինը 25 կոպէկ է:

Գումարով առնող և ԿԱՆԽԻԿ վճարողին 20% զիջումն կը լինի:

Կարելի է դիմել.

ТИФЛИСЪ. Кавказская книжная торговля—З. П. Грикурову.

կամ

ТИФЛИСЪ. на Авлабарѣ. Ованесу Назарянцъ.

Յ. Նազարեանց.

Նաւթի ՏԱԿԱՌՆԵՐԻ համար տախտակներ (КЛЕПКИ ДЛЯ ФОТОГЕННЫХЪ БОЧЕКЪ) ցանկացողներին թէ պատրաստի և թէ ուզած չափսին պատրաստելու համար խնդրում եմ դիմել Բաթում, ԱՐՇԱԿ ԾԱՏՈՒՐԵԱՆՑԻՆ:

Въ БАТУМЪ, Аршаку ЦАТУРОВУ.

2—20

ԹՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ս ի ս տ ե մ ա տ ի ք ա կ ա ն ը ն թ ա ց ք

Գրիգորի Վարձելեան

հայոց միջնակարգ ուսումնարանների համար

մ ա ս ն ա ռ ա ջ ի ն (ամբողջ թուեր)

Մամուլի տակից լոյս տեսաւ նոյն խնդիրների երկրորդ մասը (կոտորակ թուեր և երրորդական կանոններ):

Գինն է 40 կոպ.

Ուսումնարաններին զիջումն 20%:

Ծախվում է Վ. Շահվերդեանի լրագրական գործակալութեան խանութում:

Օտար տեղերից դիմում են այս հասցեով Тифлисъ, въ Агентство В. Шавердова:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ, ԹԷՅԻ ԳՆԵՐԻ ՆՇԱՆԱԻՈՐ ՓՈՔՐԱՑՈՒՄՆ (MAISON DE CONFIANCE) ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԳԱԼԵՐԷԱ № № 156, 157, 158, 159 և 160.

Համեմատեցէք թէյ

1 ր. 10 կ. թէյի հետ	ամեն տեղ	1 ր. 30 կ.
1 „ 20 „	. . . .	1 „ 60 „
1 „ 40 „	. . . .	1 „ 90 „
1 „ 60 „	. . . .	2 „ 20 „
1 „ 80 „	. . . .	2 „ 50 „
ամենալաւը 2 ր.	. . . . .	3 „ ——

Մի և նոյն տեղը գործակալութիւն վաճառման շօկօլադի և կակաօ-ֆրայ էսսենցիայի, Պալմերի բիսկվիտների, Բազրի կոնֆեկտների, Շեֆիլդի դանակների, Տուրների գրիչների, Դառւի հրացանների, Վեբլիի րէվօլվերների, Բալնեբիի թամբերի, Մեկինի ամաններ, կօլմանի կրախմալ և մանանեխ, Շվարցի ալբօմներ և այլն և այլն:

23—100

Սորվեցնում եմ ԿՐԿՆԱԿԻ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՀԱՇՒԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ և ՌՈՒՍԱՑ լեզուներով. պայմանների մասին կարող են դիմել ինձ մօտ ԶՈՒԲԱԼՕՎԻ քարվանսարայ, Գասպարեանցի մագազինում ամեն ժամանակ:

ՍՄԲԱՏ ԳԻՏԱՏԱՐԵԱՆՑ

Ներսիսեան Հայոց Ազգային-Հոգևոր Դըպրանոցում հոգաբարձական խորհրդարանի մէջ նոյեմբեր ամսոյ 3-ին 1882 ամի երեկոյեան 7 ժամին կը լինի աճուրդ (առանց կրկնաճրդի) կապալով տալու դպրանոցապատկան այգին Սօղանլուխայ: Պայմանաթուղթը կարելի է կարդալ հոգաբարձութեան դիւանատան մէջ ամեն օր, բացի կիւրակէից և տօներից, ցերեկուայ 10-ց 12 ժամ:

ԹԱԿԱՐԴՆԵՐ, էմալաւոր ամաններ, ԽՑԱՀԱՆՆԵՐ, կօշկէքներ, թիեր, ԳՐԻՉՆԵՐ, աղցելու գործիք, շուլիներ և այլն նոր ստացված են ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ մէջ: Նոյն տեղը ահագին քանակութեամբ ԹԷՅ առաջին հունձի 25% էժան քան թէ ուրիշ տեղ, երկաթէ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ 10 ր. և աւելի:

7—8

Դուրս եկաւ մամուլի տակից „Ժողովածու Թուաբանական խնդիրների II մ ա ս ն — կ ո տ ո ր ա կ ն ե ր ը ե ր ր ո ր դ տ պ ա գ ր ու թ ի ւ ն, փոխադրութիւն ՄԱՐՏԻՐՈՍԻ ՍԻՄԷՕՆԵԱՆՑ:“ Գինն է 50 կ. թէ սորա և թէ I մասի-(ամբողջ թուերի)-պահեստը գտնվում է Զ. Գրիգորեանցի կովկասեան գրավաճառանոցում.

7—10

Въ Редакціи газеты «МШАКЪ»

Продается

БРОШЮРА

„ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНІЕ ТУРЕЦКИХЪ АРМЯНЪ.“

Д. Григорія АРЦРУНИ.

Брошюра напечатана въ Москвѣ.

Цѣна 25 коп.

ՕԳՈՍՏՈՍ ԱՄՍԻ ՄԷԿԻՑ

ՍԿՍԵՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԵԼ ՎԻԷՆՆԱՅՈՒՄ

L'ORIENTAL

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԹԵՐԹԸ, ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ:

„Ժուրնալ դ'Օրիան“ լրագրի հին բաժանորդներին դադարեցրած թերթի տեղ կուղարկվի այդ նոր հրատարակութիւնը:

„L'Oriental“ թերթի տարեկան գինը 8 րուբլ է, կէս տարվանը 4 րուբլ:

Գրվել կարելի է „ՄՇԱԿԻ“ խմբագրութեան մէջ, կամ ուղղակի Վիէննայում դիմելով հետևեալ հասցեով. Vienne (Autriche) M. F. Salles I. Neuer Markt 9.

Միջի փողոց, կաթոլիչեսկայա փողոցի անկիւն № 13.

Աւելի էժան, քան թէ ուրիշ տեղ ծախվում են. ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՄԵԲԵԼ ամենայն տեսակ, ֆրանսիական և անգլիական երկաթէ ԿՐԱՎԱԹՆԵՐ 8—30 ր., չամադաններ 250—25 ր., սակվօյաժներ 1. 30—12 ր., ս ու ն դ ու կ ն ե ր ճանապարհի 6—35 ր., մառաններ (погребцы) 6—25 ր., ս ա մ օ վ ա ր ն ե ր 60 կ.—1.25 ֆունտը., կուխօնի պղնձէ ամաններ, գերմանիայի երկաթէ էմալով ամաններ. ու մ ի վ ա լ ն ի կ ն ե ր մ ր ա մ օ ր ն ի 38 ր.—75 ր., հրացաններ երկու լուլանի 6—32 ր., ռ է վ օ լ վ է ր ն ե ր ա մ ե ն ա յ ն տ ե ս ա կ 3. 50—30 ր., պատրոններ. (գուլաններ) րէվօլվէրի, սիգար Ռէնգարդի ֆաբրիկից. պապիրօս և թամբաքու Կուշնարօվի գիլզի պապիրօզի. 5,000 ՖՈՒՆՏ ԹԷՅ (չայ) ԵՂ. ՊԱՊՈՎՆԵՐԻ, բիսկվիտ. (սուխար չայու և կաֆէի) Էյնէմի. կօֆէ Էյնէմի և Միլեէյօնի. Պետերբուրգում 40—1 ր. 25 կ. հայելիներ ամենայն տեսակ 28 կ.—240 ր., պ ր ո բ կ ա յ գինեկաճառների, հանքային և գարեջրի (для зельтерскихъ водъ и пива) դույթուկ (пухъ), պարկոններ սամովարի և չայու, դանակ չանգալ զանազան ֆաբրիկաների 1 ր. 20 կ.—25 ր. դուժինը. գրչակոթներ 1 ր. 80 կ.—5—60 կ. դանակ ջրի 1—60 կ.—12 ր., դանակ հացի 20 կ.—1 ր., հաւը, կուխոնի 1—40 մինչև 3—20 կ. պրիբօրներ կտրելու մաշինայ. Անգլիական ութոներ, Բրիտանիկի չայնիկներ, կաֆէինիկներ ամենայն տեսակ, ջաղացներ կաֆէի համար, ֆիլտր—ջուր մաքրելու, կրախմալ կարօբկէն 18 կ., վաքս Ֆրանսիայի ժակոյ, թուղթ փոշտի, կանվերտներ, սուրգուչ, մատիտ, գրիչ երկաթէ, գրչակոթ, քարետախտակ, թանաք, թանաքամաններ, պրեսպապիէներ, գդալներ սեղանի և չայու ֆրաժէ, վարշավի և բրիտանիկի դուժինը 1—50 կ. մինչև 12 ր., և չայու 45 կ.—5 ր., չումիչկէք 45 կ.—5 ր., շամադաններ ամեն տեսակ 25 կ.—12 ր. ջուխտ, պոլսապոչկաններ Վարշավու, ՌԵԶԻՆԻ ԿԱԼՕՇՆԵՐ, ամեն տեսակ, գուլպաներ կանանց և մարդկերանց 15 կ.—50 կ. ջուխտ, շապիկներ, մարդկերանց գալուստիկներ, գոտիկներ 35 կ.—4—50 կ., հատ, անձրևի և շուքի. սանդրեր շիրմայու ոսկրէ, գուտապերչայի և փայտէ, շչոտկաներ գլխի, շորի, սապոկի, պոլի և կարտի համար. չուլքի թէլ (бумага) մատոկի կօճի և շալէ (гарусъ) ֆէլչատկէք մարդկերանց և կանանց, պորտմաններ, քիսաներ, պապիրօսի ամաններ և մանր գալանտերեյնի ապրանքներ, սապոն ամեն տեսակ 3 կ.,—30 կ., կօր, հոտավէտ ջրեր, պուդրա, Գլիցերին ջրի քացախ, հոտավէտ պարաշօկներ ԿԻԼԵՐԻ ԼԱԲՕՐԱՏՕՐԻՑ. և այլն և այլն և այլն:

Վաճառականներին առանձին պայմաններով և զիջումով վերոյիշեալ ապրանքներ մեծ քանակութեամբ մշտապէս գտնվում են ՄԻՔԱՅԷԼ ՏԷՐ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆՑԻ պահեստում. (въ складѣ) միջի փողոցում կաթոլիկաց փողոցի անկիւնում № 13.

Օտարաքաղաքացիք կարող են դիմել հետևեալ հասցեով. Тифлисъ Михаилу Н. Теръ-Никогосову.

168—180

Միջի փողոց, կաթոլիչեսկայա փողոցի անկիւն № 13.

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 1 Ноября 1882 года.

Типогр. Главн. Упр. Главнонач. гражд. час., Лор-Мелик. ул. каз. д.